

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **STIJN DEVILLÉ**
Theatermaker en auteur. Recent werd hij voor zijn trilogie 'Hebzucht', 'Angst' en 'Hoop' bekroond met de KANTL-prijs voor podiumteksten.

Zullen we beginnen met hoe ik zeker niet wil sterven? Ik was vroeger een enorme voorstander van euthanasie, omdat het de vrije levenskeuze garandeert, maar na twee ervaringen aan de zijlijn heb ik er een dubbel gevoel bij. In beide gevallen werd er gesjacherd met de datum, tot die paste voor alle betrokkenen. Dat verwarde mij geweldig, omdat het me deed beseffen hoe ontregelend het is voor de naasten.'

'Stel je voor dat je op maandag denkt: ik kan het niet meer aan, terwijl je afgesproken had op woensdag te zullen sterven. Dat heeft een gigantische impact, want je nabestaanden hadden nog allerlei plannen voor de laatste dagen of uren en plots kan dat niet meer. Het feit dat je het gevoel hebt dat menselijke inmenging mogelijk is, leidt tot een heel rare spanning, die het moeilijker verteerbaar maakt om met onze eindigheid om te gaan. Want ineens wordt de absolute van de dood iets relatiefs. Dus laten we daar misschien toch maar van afblijven. Ik hoop nu nooit in een situatie terecht te komen waarin ik die keuze moet maken.'

'Het probleem zit hem in de timing, denk ik. Een vriendin kreeg in de fleur van haar leven kanker en zou nog zes maanden leven. Ze heeft dat spiritueel aangepakt, is heel gezond gaan leven en heeft uiteindelijk nog zeven jaar geleefd. Belangrijke jaren, want ze had jonge kinderen, die daardoor herinneringen aan hun moeder hebben kunnen opbouwen. Dat was prachtig, maar tegelijkertijd vond ik dat zwaar, want elke keer dat we elkaar zagen, namen we opnieuw afscheid, en hoe paradoxaal dat ook was, ik merkte dat ik die ontmoetingen uit de weg begon te gaan, omdat ik dat herhaalde afscheid ondraaglijk vond.'

'Gewoon niet meer wakker worden, zoals mijn nonkel, is misschien nog het beste. Dat is natuurlijk schrikken voor de echtgenote die ontwaakt naast een lijk, maar volgens mij biedt het feit dat het zo snel en ongemerkt is gegaan net troost. Het is wat het is en het is absoluut, niemand kon eraan doen en het is voorbij: dat heeft een zekere schoonheid in zich.'

'De dood heeft in mijn gezin twee keer net niet plaatsgevonden. Mijn vrouw is totaal onverwacht met een bacteriële infectie op intensieve beland, en ik heb mijn dochter eens levenloos onderaan de trap gevonden. Ik heb toen alles fout gedaan, ik heb haar opgetild en door elkaar geschud, maar ik ben er wel in geslaagd haar te reanimeren door haar te beademen. In die twee momenten, waarin we door het oog van de naald kropen en ik van zo dichtbij geconfronteerd werd met de eindigheid van ons bestaan, besefte ik dat ik alles wat ik tot dan toe in mijn theaterstukken over de dood geschreven had dikke quatsch was. Ik zat daar onderaan de trap met dat kind in mijn armen en dacht: man, je weet er niets van.'

© JeRoen Murré

**'MIJN VROUW EN
IK HEBBEN ZES
MAANDEN
GEROUWD OM EEN
KIND DAT WE NIET
VERLOREN HADDEN'**

wellicht van iets wilder; nu wil ik vooral een zo minimaal mogelijke verwoesting teweeebrengen.'

'Met mijn begrafenis ga ik me niet bemoeien; dat komt toe aan de nabestaanden. Uitvaarten draaien om de levenden: hoe gaan zij verder zonder de overledene. Dat is belangrijker dan handelen volgens de wil van diegene die er niet meer is. Ik raad iedereen aan zijn voeten te vegen aan de wil van de dode, want die is dood. Misschien is het omdat ik al 25 jaar regisseur, dat ik denk: mijn begrafenis, dat moeten ze mij echt niet meer vragen. Dood is dood, ze doen maar.'

'Hoewel ... mijn vrouw heeft toen we net samen waren een donorcodicil ondertekend. Ik vond dat toen, 25 jaar geleden, beklemmend: dat ze haar na een ongeval klinisch in leven zouden kunnen houden om haar organen eruit te halen. Waarop zij zei: "Net daarom heb ik het getekend, dan hoeven ze jou alvast geen toestemming te vragen om in mijn lijf te snijden, en moet jij daar op dat moment niet aan denken. En als ze het mij vragen over jou, zeg ik gewoon ja." Ik heb daar vrede mee, maar tegelijkertijd voel ik dezelfde weerstand tegenover crematie. Geef mij maar een graf, een plek om naar terug te keren. Zo ijdel ben ik wel.'

'Maar als schrijver wil je vooral dat achterblijft wat je geschreven hebt. Al maak ik me daar geen illusies over; niemand kent de theaterauteurs van de jaren 60 nog. Dus een beetje bescheidenheid is wellicht op zijn plaats.'

Opgetekend door Katrien Steyaert